

SOUHRN

Literární kritici označují romány Iris Murdochové za filozofické, symbolické, moralistické, didaktické, realistické, fantastické, gotické a alegorické. Již tato široká klasifikace naznačuje, že dílo Iris Murdochové v sobě odráží mnohovrstevnou pluralitu dnešního britského románu a stejně tak i důležitý aspekt spisovatelčiny filozofie, kterým je „pozornost k obrovské různorodosti světa“ a respektování jinakosti.

Na mezilidských vztazích osvětluje Murdochová své koncepte etiky a mezilidské vztahy hrají také důležitou roli v jejich románech. Nemohou být proto považovány za pouhý nástroj k vyprávění napínavého děje a zaslouží si větší pozornost. V práci je pojednáno o vztazích vyplývajících z autorkou i kritikou často diskutovaného protikladu umělec – světec, o vztazích moci a podřízenosti, o vztazích, kde symbol tvoří pouto mezi lidmi, o oedipovských vztazích a o lásce jako pozornosti k jinakosti druhých a redukci důležitosti sebepoznání, což je současně kritikou existencialismu.

Murdochová bývá často kritizována za odklon od realismu, který zastává, a za vytváření šablon, ve kterých vězní své románové postavy, přestože hlásá ideál svobodných, na autorovi nezávislých postav. Tato práce se snaží ukázat, že vedle realistického detailu jsou mezilidské vztahy v románech Murdochové hlavním pojítkem s realismem. Zobrazují problémy a postoje dnešních lidí a široká paleta postav ve složité souhře událostí a vztahů posunuje příslovečnou šablonu k hranici, kde je zřejmé, že mnohé v lidských vztazích se sice opakuje, ale vždy poněkud jinak. Lidé a jejich vztahy zůstávají neproniknutelné, k čemuž také přispívá nedostatek komunikace mezi lidmi způsobený z velké části mnohoznačností slov.

Mezilidské vztahy v románech Iris Murdochové procházejí vývojem v několika rovinách. V jejich raných románech, s menším počtem postav, je vidět méně interakce a vztahy mezi lidmi se často odehrávají v mysli jedné postavy. Autorka rozvíjí paralelně myšlenku či filozofickou koncepci a vztah mezi svými protagonisty. V pozdějších, delších románech, s početnějším obsazením, jsou myšlenky a souhra postav navzájem propojeny mnohem komplexnějším způsobem, který podtrhává nejednoznačnou mnohovrstevnou povahu mezilidských vztahů.